

Такриз

ба автореферати диссертатсияи Муродзода Бахтиёр Сайалӣ дар мавзуи “Бедилшиносӣ дар Тоҷикистон”, барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.00 - Адабиётшиносӣ (10.01.01-Адабиёти тоҷик). – Душанбе, 2025.

Мирзо Абдулқодири Бедил аз маъруфтарин суҳанварон ва андешаварзони форсу тоҷик аст, ки осори ӯ дар миёни тоҷикон аз дер боз мавриди таваҷҷуҳ ва маҳбубияти хосса қарор гирифтааст. Ҳамин аст, ки ҳанӯз аз рӯзҳои аввали бунёдгузориҳои илми адабиётшиносии тоҷик дар даврони Шуравӣ дар баробари дигар суҳанварони беназир осори ӯ низ диққати муҳаққиқони соҳаи адабиётро ба худ ҷалб кардааст. Диссертатсияи Муродзода Бахтиёр, ки «Бедилшиносӣ дар Тоҷикистон» унвон дорад, ба таҳқиқи ҳамин масъала бахшида шуда, кӯшишҳои ӯ барои муайян ва равшан намудани собиқаи шинохти Бедил дар Тоҷикистон сазовори таҳсин аст.

Тавре аз автореферати диссертатсия бармеояд, кори илмии мавриди назар аз се боб иборат буда, вобаста ба масъалаҳои баррасишаванда ҳар як боб дар навбати худ ба зербобҳои алоҳида ҷудо карда шудааст.

Муаллифи диссертатсия дар муқаддимаи кори илмии худ аҳаммияти мавзӯ ва зарурати таҳқиқи онро равшан намуда, дар қисмати дараҷаи таҳқиқ, ки муфасссал баён шудааст, таъкид менамояд, ки мавзуи мазкур актуалӣ ва камомӯхта буда, таҳқиқи ҳамаҷонибаи он имкон фароҳам меорад, ки паҳлуҳои гуногуни рӯзгори осори Бедил мавриди омӯзиши ҷиддитар қарор бигирад.

Гузориши ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқ, объекти таҳқиқ, асосҳои методологӣ ва назариявии таҳқиқ, наwgонии илмии таҳқиқ, аҳаммияти назарӣ ва амалии таҳқиқ, сарчашмаҳо ва нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда низ аз ҷониби муҳаққиқ огоҳона сурат гирифтаанд.

Дуруст қайд гардидааст, ки дар адабиётшиносии муосири тоҷик оғози марҳалаи шинохти Мирзо Абдулқодири Бедил марбут ба устод Садриддин Айнӣ ва мактаби илмию адабии ӯ мебошад. Тадриҷан ҷуғрофиёи омӯзиши мавзуи мазкур ҳеле васеътар гардида, қаламрави забони форсӣ ва ҳатто берун аз онро низ фаро гирифт.

Ба қавли муаллифи диссертатсия, дар нимаи дуюми садаи XX ва оғози садаи XXI бедилшиносӣ дар Тоҷикистон рушду густариши бештар пайдо кард. Дар ин давраҳо дахҳо нафар муҳаққиқони бориқбине, амсоли Расул Ҳодизода, Холида Айнӣ, Юсуф Салимов, Субҳон Амиркулов, Кароматулло Олимов, Абдунабӣ Сатторзода, Абдуманнони Насриддин, Бобобек Раҳимӣ, Боймурод Шарифзода, Бахтиёри Ҳамдам, Мирзо Одина, Ваҳҳобниё Рустам,

Нуралӣ Нурзод, Рустами Тағоймурод ва дахҳо нафари дигар ба таҳқиқ ва баррасии паҳлуҳои гуногуни рӯзгор ва осори Мирзо Абдулқодири Бедил машғул гардиданд. Аз ин миён муаллифи диссертатсия хидмати Бобобек Раҳимӣ ва Нуралӣ Нурзодро махсус зикр мекунад, ки ҳар як дар ин ҷода ба комёбиҳои назарраси илмӣ ноил гардидаанд.

Дар маҷмӯъ, ҷудо намудани мавзӯ ба бобу фаслҳо, гузориши масъалаҳо, муҳокимаронӣ, дарёфти асноду далоил ва расидан ба натиҷаҳои мушаххас аз ҷониби унвонҷӯ комилан мақбулу матлуб сурат гирифтааст. Мавзӯ дар доираи таҳқиқи рисолаи илмӣ ҳалли худро ёфта, муаллиф тавонистааст аз уҳдаи ҳалли мақсаду вазифаҳои дарпешгузоштааш ба хубӣ барояд.

Муаллифи диссертатсия дар қисмати “Хулоса” натиҷаи таҳқиқи анҷомдодаи худро дар 10 банд пешниҳод кардааст ва ҳамзамон, тавсияҳои муҳаққиқ оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ дар 8 банд оварда шудааст.

Қисмати **“Наشري таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия”** номгӯи 9 мақола ва маърузаи илмиро дар бар мегирад, ки ба таҳқиқу баррасии паҳлуҳои гуногуни масъалаи мавриди назар бахшида шудаанд.

Воқеан, муаллиф муваффақ шудааст, ки дар автореферат бобҳову фаслҳоро ба гунае хулоса намояд, ки сарфи назар аз муҷазӣ ҳадафу вазифаҳои таҳқиқро пурра инъикос намоянд. Ба боварии комил метавон гуфт, ки фишурда фарогири муҳтавои диссертатсия буда, ба меъёрҳои таҳияи авторефератҳои номзадӣ ҷавобгӯ мебошад.

Дар баробари комёбиву муваффақиятҳои хуби илмӣ дар автореферат баъзе камбудҳои ҷузъӣ низ мушоҳида мешаванд:

1. Бо он ки услуби нигориши автореферат хуб аст, дар он хеле кам бошад ҳам, баъзе ғалатҳои услубӣ низ мушоҳида мешаванд. Барои мисол, дар ҷумлаи зерин дар ҷойи худ наомадани таркиби “муайян кардан” услуби баёнро ҳалалдор намудааст: «... ин донишмандон бе донишмандон рӯзгор ва аҳволи Бедил ва шинохти моҳияти ҷараёнҳои сиёсӣ иҷтимоии замони зиндагии шоир хусусият ва тамоюлҳои адабию фарҳангӣ ва иҷтимоии муҳити адабиёро, ки шоир дар он зиндагӣ ва эҷод мекард, муайян карданро душвор ва ғайриимкон доништаанд» (автореферат, саҳ. 12).

2. Дар саҳифаҳои алоҳидаи автореферати диссертатсия баъзе ғалатҳои имлоиву техникӣ ба ҷашм мерасанд. Барои мисол, калима ва таркибҳои зерини дар автореферат истифодашуда бо имлои нави забони тоҷикӣ мувофиқ нестанд: кӯхна (саҳ.3), паҳлӯ (саҳ. 4), ҷунон ки (саҳ.6), дар миён буда (саҳ. 8), муйян (саҳ. 9), нерӯ (саҳ. 13) ва ғайра.

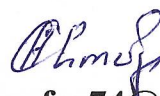
Вале норасоихое, ки гуфтем, каму назарногир ва ислохпазир буда, моҳият ва арзиши илмӣи авторефератро кам карда наметавонанд.

Дар маҷмуъ, кор аз ҷиҳати мазмун ва ҳаҷм таҳқиқоти анҷомёфта буда, ба талаботи корҳои илмӣи комилан ҷавобгӯ аст.

Ба андешаи мо, диссертатсияи **Муродзода Бахтиёр Сайалӣ дар мавзӯи “Бедилшиносӣ дар Тоҷикистон”** кори анҷомёфтаи илмӣ ва ба талаботи пешгузоштаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.00 - Адабиётшиносӣ (10.01.01- Адабиёти тоҷик) сазовор аст.

**Номзади илмҳои филологӣ, дотсент,
мудирӣ кафедрои адабиёти тоҷики
МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар
ба номи Носири Хусрав»:**

Тел: (+992) 907 56 43 77; E-mail: ahmadovsafari74@mail.ru

Ахмадов С.Г.

Имзои С.Г. Ахмадовро тасдиқ менамоям.

**Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои
махсуси МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар
ба номи Носири Хусрав»:**

Исозода Т.И.

Нишонӣ: 735140, ш. Бохтар, кӯчаи Айнӣ, 67.

Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав

Тел: (832 22) 2-45-20; 2-22-53

E-mail: ktsu78@mail.ru

«08» майи 2025